

1790 HE. Vgl. hierzu 'in servitute ecclesie maneant' 383; 'omnia que de bonis ecclesie exierunt, . . . ad ecclesiam cuius fuerunt pertinebunt' 323; 'neque . . . cum bonis adquisitis exhibunt, sed omnia . . . ad ecclesiam, unde . iniuste subtracta . sunt, . . . revertentur' 1790 B.

'praesidentes aecclesiis': — 'malignitate praesidentium' 1790 B.

'ad ius et servitatem aecclesiarum revocari': — 'in proprium ius aecclesiae revocare' 23. Vgl. 'ad pristinum servitium reduximus' L; 'ad pristinum usum venire cogant et ad antiquam servitatem venire compellant' 383.

Das kurze zweite Capitulare 22 'De iustitio' enthält nur wenige Worte, die sich in andern Stücken wiederfinden; aber dass grade sein Stil demjenigen der Synode ausserordentlich nahe steht, wird jedem Leser unmittelbar deutlich. Ich führe nur an

'legis sententia feriantur': — 'nullis feriaturs adversitatibus' 384; 'aequo ecclesiae feriendi sunt iudicio' 1790 B; 'anathemate ferientur' 1790 BD.

'licet semperque licebit' vgl. 'nec licet nec licuit nec licebit' 1790 B; 'licet iuste et licuit' 1790 HE.

'omni tempore' = 388; 1790 BD.

'iugiter conservandum deo auctore¹ imperiali maiestate decrevimus' vgl. 'iugiter . . abstinendum', 'iugiter sacrificandum' 1790 B; 'in fines orbis terrae conservandum perveniat' 1790 B; 'nostra igitur imperiali maiestate precipimus' 324.

Cap. 23. 'non ad utilitatem aecclesiarum': — 'tantum ad utilitatem ecclesie' 384; 'ad solam ecclesiae utilitatem' 1790 B.

'domorum dei': — 'domus dei' L.

'aecclesiae dei' = Ex. L. 324. 1790 BD.

'status aecclesiarum dei annullatur': — 'sic annullatur ecclesia' 1790 B; 'monasterium . . . annullavit' 383; 'annullatum' 389.

'deo et nobis debitum obsequium' vgl. 'deo, sancto Eusebio, nobis et presenti Leoni . . . serviat' 384; 'cum dei nostroque inimico' 1633; 'cum sua et nostra salute' 389; 'vestri et nostri inimici' Ep. I; 'deo et hominibus execrandus' 1790 HE.

'regibus et imperatoribus': — 'imperatorum et regum' Ep. III; 'regum et imperatorum' Ep. I. 1633; 'reges et imperatores' 1790 B passim.

'[leges] . . . proferuntur': — 'leges . . . proferimus' 1790 B.

1) Ueber 'deo auctore' siehe unten S. 70 Z. 24 ff.